

**Національний університет «Одеська юридична академія»
Факультет прокуратури та слідства (кримінальної юстиції)
Кафедра криміналістики, судових експертиз та поліграфології**

**Національний центр судових експертиз при
Міністерстві юстиції Республіки Молдова
Одеський науково-дослідний інститут судових
експертиз Міністерства юстиції України**

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«ЕКСПЕРТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА НАЦІОНАЛЬНА ПРАКТИКА»

27 листопада 2025 року, місто Одеса

**EXPERT SUPPORT IN THE INVESTIGATION OF
ORGANIZED CRIME:
INTERNATIONAL EXPERIENCE AND NATIONAL
PRACTICE**

**Proceedings of the International Scientific and Practical
Conference**

27 November 2025

*Odesa
2025*

*Рекомендовано до друку рішенням кафедри криміналістики, судових експертиз та поліграфології НУ«ОЮА» (протокол № 9 від 24 листопада 2025 року)
Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради ОНДІСЕ (протокол №9 від 1 грудня 2025 року)*

Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика: збірник матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. м. Одеса, 27 листоп. 2025 р. / [орг. комітет: С. Ківалов, М. Аракелян, О. Катаррага, Д. Кішко, Д. Колодін, А. Колодіна, Л. Аркуша та ін.]; Нац. ун-т Одеськ. юрид. акад. кафедра криміналістики, суд. експертиз та поліграф.; Нац. центр суд. експерт. при Міністер. юстиц. Респуб. Молдова; Одеськ. Наук.-дослідн. ін-т суд. експер. Міністер. юстиції України. Одеса: НУ «ОЮА», 2025. 450 с.

У збірнику викладено матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Експертне забезпечення розслідування організованої злочинності: міжнародний досвід та національна практика», в якій взяло участь понад 100 науковців і практиків з України та інших держав Європи. Представлено актуальні дослідження обговорень таких наукових і практичних проблем, як: експертне забезпечення протидії окремим видам організованої злочинності; використання спеціальних знань та експертне забезпечення розслідування організованої злочинності в умовах збройного конфлікту; міжнародна співпраця у сфері експертного забезпечення протидії організований злочинності: досвід та практика; інформаційне забезпечення правоохоронних органів у боротьбі з організованою злочинною діяльністю; інноваційні технології та сучасні методи розслідування у протидії організованій злочинності; кримінально-правові, кримінально-процесуальні та кримінологічні проблеми забезпечення протидії організованій злочинності.

Висловлюємо вдячність усім авторам за активну участь, якісний науковий матеріал та високий рівень академічної доброчесності.

Матеріали викладені в авторській редакції.

Відповідальність за зміст, наукову новизну, коректність цитування та достовірність фактичного матеріалу несуть автори.

© НУ «Одеська юридична академія», 2025
© Автори статей, 2025

*Recommended for publication by the decision of the Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology NU «OLA» (Pr. 9, November 24, 2025)
Recommended for publication by the decision of the Academic Council of ONDISE (Pr. 9, December 1, 2025)*

Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice: Proceedings of the International Scientific and Practical Conference (Odesa, 27 November 2025) / [Organizing Committee: S. Kivalov, M. Arakelyan, O. Cataraga, D. Kishko, D. Kolodin, A. Kolodina, L. Arkusha et al.]; National University «Odesa Law Academy», Department of Criminalistics, Forensic Examinations and Polygraphology; National Centre of Judicial Expertise of the Ministry of Justice of the Republic of Moldova; Odesa Scientific Research Institute of Forensic Examinations of the Ministry of Justice of Ukraine. Odesa:NU«OLA», 2025. 450 p.

The Proceedings contain papers presented at the International Scientific and Practical Conference «Expert Support in the Investigation of Organized Crime: International Experience and National Practice», which brought together over 100 scholars and practitioners from Ukraine and other European countries. The materials address urgent scientific and practical issues, such as expert support for combating specific types of organized crime; the use of specialized knowledge and expert support for investigating organized crime during armed conflict; international cooperation in forensic support for combating organized crime; information support for law enforcement in countering organized criminal activity; innovative technologies and modern investigative methods; and criminal law, criminal procedure, and criminological issues in ensuring effective counteraction to organized crime.

We express our sincere gratitude to all authors for their active participation, high-quality academic contributions, and strong adherence to academic integrity.

The materials are published in the authors' original versions.

Authors bear responsibility for the content, scientific novelty, accuracy of citations, and reliability of factual information.

© National University «Odesa Law Academy», 2025
© Authors of articles, 2025

Секція 6. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ, КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНІ ТА КРИМІНОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИДІЇ ПРОЯВАМ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....355

Каріна БУБЕН

КРИМІНАЛЬНО-ПРОВОА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА УЧАСТЬ У ПСЕВДОРЕЛІГІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ ЯК ФОРМАХ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ: НОВІ ВИКЛИКИ ДОКТРИНИ І ПРАКТИЦІ.....355

Владлена ВОЛОШИНА

МЕДІАЦІЯ ЯК ІННОВАЦІЙНА ПРОВОА ТЕХНОЛОГІЯ В СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ.....358

Ірина ГОРБАЧОВА

ПЕРЕВИЩЕННЯ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....362

Сергій КОНОВАЛЬЧУК

НОТАРІУСИ ЯК ОСОБИ, ЩО НАДАЮТЬ ПУБЛІЧНІ ПОСЛУГИ, ТА СУБ'ЄКТИ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ.....366

Valeriu LUNGU

COMPETENȚA POLIȚIEI DE FRONTIERĂ A REPUBLICII MOLDOVA ÎN PREVENIREA ȘI CONTROLUL DEZORDINILOR ÎN MASĂ.....370

Boșcaneanu MARCEL

PERSPECTIVE ȘI PROVOCĂRI DE DREPT PENAL ÎN COMBATAREA CRIMINALITĂȚII DE MEDIU ÎN CONTEXT TRANSFRONTALIER.....382

Олексій ПАЛАМАРЧУК

ХАРАКТЕРИСТИКА ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ УГРУПОВАНЬ, ДІЯЛЬНІСТЬ ЯКИХ СПРЯМОВАНА НА ВЧИНЕННЯ КВАРТИРНИХ КРАДІЖОК.....392

Дмитро ПЕРСТИНЧИК

ОБ'ЄКТ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ЩО ПОЛЯГАЮТЬ У НЕЗАКОННИХ ДІЯХ ЩОДО ПІДАКЦИЗНИХ ТОВАРІВ.....396

Тарас ПОНУРКО

ОСОБЛИВОСТІ РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ УКРАЇНОЮ.....401

Вадим ПОЖАР

ПРОБЛЕМАТИКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ПОТЕРПІЛОГО ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЕКСПЕРТИЗИ У ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ.....405

Сергій РАДЕЦЬКИЙ

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ОСОБИ ЗЛОЧИНЦЯ У ПРОВАДЖЕННІ ПРО ВЧИНЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ЖУРНАЛІСТІВ.....409

Понурко Тарас

аспірант кафедри кримінального процесу

Національного університету «Одеська юридична академія»,

м. Одеса, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-9387-9054>

електронна адреса: ponurkotaras@gmail.com

ОСОБЛИВОСТІ РАТИФІКАЦІЇ РИМСЬКОГО СТАТУТУ УКРАЇНОЮ

У роботі досліджено складний та тривалий шлях ратифікації Римського статуту Україною, проаналізовано конституційні обмеження, що перешкоджали цьому процесу, а також значення принципу комплементарності для взаємодії України з МКС. Підкреслено переваги набуття статусу держави-учасниці, зокрема посилення міжнародної підтримки у притягненні винних за воєнні злочини. Окреслено проблеми паралельних розслідувань, обмежені можливості МКС у зборі доказів та ключову роль національних органів у забезпеченні ефективного правосуддя.

Ключові слова: кримінальний процес, Римський статут, Міжнародний кримінальний суд

Ponurko Taras

postgraduate student of the Department of Criminal Procedure,

National University «Odesa Law Academy», Odesa, Ukraine

PECULIARITIES OF UKRAINE'S RATIFICATION OF THE ROME STATUTE

The paper examines the complex and lengthy path of ratification of the Rome Statute by Ukraine, analyzes the constitutional restrictions that hindered this process, and the importance of the principle of complementarity for Ukraine's interaction with the ICC. The advantages of acquiring the status of a state party are emphasized, in particular, increased international support in bringing those responsible for war crimes to justice. The problems of parallel investigations, the limited capabilities of the ICC in collecting evidence, and the key role of national authorities in ensuring effective justice are outlined.

Keywords: criminal process, Rome Statute, International Criminal Court

Шлях до ратифікації Римського статуту Україною був досить складним та заплутаним. Так, Україна була однією з країн, яка поставила свій підпис під даною міжнародною угодою. Як слушно зазначає М.І. Смірнов [1, с. 543], «тоді Україна була неготова приєднатися до системи міжнародної кримінальної юстиції, адже

виникло багато питань, які пов'язані з імплементацією Римського статуту в національну правову систему України. Вже 11 липня 2001 р. з'явився спірний висновок Конституційного суду України [2], який вирішив що лише за одним пунктом Римський статут не відповідає Конституції України. На його думку, не узгоджувалися з Конституцією України положення Римського статуту, відповідно до яких МКС «доповнює національні органи кримінальної юстиції», а Конституція України не передбачала можливості «доповнення судової системи України» [3]. Слід нагадати, що МКС не замінює національні судові органи, не має повноважень національних судів, не виключає їх юрисдикції, а лише доповнює національні системи кримінального правосуддя. Основна функціональна спрямованість діяльності МКС – це підсилення національної спроможності України щодо розслідування та розгляду найтяжчих міжнародних злочинів. Саме тому, що юрисдикція МКС заснована на принципі компліментарності виникли питання щодо сумісності положень Римського статуту з нормами Конституції України. Отже, однією із причин нератифікації Римського статуту Україною є комплементарний характер юрисдикції МКС» [1, с. 543].

Вчені досить позитивно оцінили факт ратифікації Римського статуту. Так Д. Коваль та М. Солдатенко [4] зазначають, що Україні в даному випадку отримала одразу декілька переваг. Передусім, вона розраховує посилити свої зусилля у притягненні до відповідальності російське керівництво та військових за злочини, вчинені під час війти проти України. Хоча затримання підозрюваних та подальші судові процеси навряд чи відбудуться найближчим часом, ордери на арешт можуть стримати цих осіб від поїздок до держав-учасниць МКС. Таким чином нинішня цінність діяльності МКС та виданих нею ордерів полягає радше у збереженні моральної переваги України та використанні міжнародного права як інструмента легітимності – особливо для ізоляції інших країн на міжнародній арені та консолідації підтримки України.

Ратифікація Римського статуту також може допомогти Україні сприяти розслідуванню і переслідуванням МКС декількома способами. Ставши державою-учасницею Статуту, Україна отримає більше впливу на діяльність МКС і зможе краще утримувати фокус Суду на ситуації в Україні, зокрема шляхом участі в роботі Асамблеї держав-учасниць. За словами українських посадовців, членство також має зняти звинувачення у подвійних стандартах, які лунають від деяких держав, у тому числі тих, куди потенційні підозрювані можуть подорожувати – мовляв, України вимагає відповідальності від інших країн, не будучи членом МКС. Водночас ратифікація із застереженням за ст. 124 залишає підстави для таких звинувачень, адже дозволяє зберегти юрисдикцію МКС щодо окремих осіб, але виключаючи її щодо українців. Крім того, ратифікація зніме потенційні занепокоєння деяких держав-учасниць, що МКС витрачає час і ресурси на державу, яка навіть не ратифікувала Статут.

В той же час не можна стверджувати, що ратифікація Римського статуту автоматично вирішить всі питання, які виникають у нас під час розслідування

воєнних або інших подібних правопорушень. А.О. Тимофєєв зазначає, що імплементація Римського статуту в частині здійснення юрисдикції та проведення розслідувань безпосередньо МКС не спричинить зменшення навантаження на правоохоронну систему України, оскільки діяльність МКС ґрунтується на принципі комплементарності й передбачає втручання лише у ті провадження, у яких держава не бажає або не може здійснювати розслідування самостійно. Водночас спостерігається ситуація, за якої українські правоохоронні органи проводять досудові розслідування не лише щодо рядових військовослужбовців, а й стосовно високопосадових військових представників держави-агресора, на яких МКС уже видав ордери на арешт. Цим особам повідомлено про підозру українськими органами за вчинення аналогічних воєнних злочинів. Такі обставини можуть стати підставою для відмови МКС у прийнятті цих справ до розгляду, оскільки держава продемонструвала здатність самостійно здійснювати розслідування та правосуддя. Отже, ключовим завданням залишається подальша робота над імплементацією у національне законодавство норм і положень, які чітко визначатимуть межі юрисдикції української правоохоронної та судової системи і МКС у контексті розслідування воєнних злочинів, учинених на території України [5, с. 536].

Ми повністю погоджуємося з даною позицією. Дійсно, МКС як міжнародна інституція забезпечує притягнення осіб до відповідальності за вчинення воєнних злочинів, злочинів агресії тощо, адже такі правопорушення стосуються інтересів не лише держав, які, наприклад, безпосередньо приймають участь у збройному конфлікті, а і інших країн, які безпосередніми учасниками не являються. В той же час процесуальні можливості МКС досить обмежені і в значній мірі залежать від рівня та якості співробітництва з правоохоронними органами держави, які власне проводять основне розслідування. Спроба притягнути винуватих осіб до відповідальності через МКС не можна вважати «панацеєю», яка має вирішити всі проблеми без активного залучення держави. Саме на національні правоохоронні органи покладається завдання провести ефективне та результативне розслідування будь-яких правопорушень, які вчиняються на території держави, особливо якщо це стосується відповідної категорії правопорушень, що в значній мірі зачіпають інтереси суспільства. Провадження в МКС лише дозволяє забезпечити притягнення осіб до відповідальності у випадках, коли відповідні особи користуються політичним імунітетом, а також привернути додаткову увагу світової спільноти до таких правопорушень. Дійсно, таке розслідування має велике значення для того, щоб забезпечити справедливість та притягнення винуватих осіб до відповідальності, проте можливості МКС в частині збирання доказів є досить обмеженими та такими, що в значній мірі залежать від ступеня залучення національних правоохоронних органів та якості співробітництва всіх зацікавлених сторін. Саме тому ефективність діяльності МКС напряду буде залежати від того, наскільки якісно здійснюється процес збирання доказів на рівні

держави та як оперативно такі докази передаються до Суду, що демонструє значення дослідження саме цього питання.

Перелік використаних джерел

1. Смирнов М.І. Концептуальні питання ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду та співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом в контексті військової агресії росії проти України. Юридичний науковий електронний журнал. 2023. № 1. С. 542-546.
2. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) від 11 липня 2001 року № 3-в/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01#Text>.
3. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
4. Koval D., Soldatenko Mykhailo. Ukraine seeks a balance between bolstering its justice efforts and managing risk perception by its military and security officials. Lawfare: web site. URL: <https://www.lawfaremedia.org/article/why-is-ukraine-ratifying-the-rome-statute-with-an-article-124-caveat>
5. Тимофеева А.О. Проблемні аспекти імплементації Римського статуту Міжнародного кримінального суду в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 10. С. 534-536.